

verder in dit nummer

Smalle weg

Toewijding kan onttaarden in fanatisme. Blinde ijver van het fanatisme kan onverdraagzaamheid tegenover andersgelovenden tot gevolg hebben. Men zou toegewijd moeten zijn zonder de liefde te veronachtzamen. Dat is bewandelen van de smalle weg, die Jezus ons wijst. Hans Wandel in 'Meditatief Moment'.

2

School 's cool

Wethouder Rinda den Besten heeft de 'Mantel van Sint Maarten' uitgereikt aan School 's Cool. De Mantel van Sint Maarten is een initiatief van de diaconie van de Utrechtse Protestantse Gemeente en Citypastoraat Domkerk. Andere kandidaten voor de jaarlijkse prijs waren Sensor en Joy4you.

3

Stad-huis-brug

"Het is principieel onjuist om kerk en politiek met elkaar te verbinden. Logischerwijs is je mens- en maatschappijbeeld bepalend over hoe je in de politiek staat, maar daaraan hecht ik geen moreel oordeel." Gerda Oskam (D66) is de tweede in de serie 'Stad-huis-brug'.

7

'Makelaar'

Als een kerkelijke gemeente met een project aan de slag wil, dan kan een medewerker van Interactief daar assistentie bij verlenen. Hij is een soort makelaar van Kerk in Actie." Tekst en uitleg van Jilles de Klerk, ZWO-specialist in de regio Utrecht en omstreken.

9

VERMOGENSPOSITIE PGU STABIEL

Kredietcrisis en de kerk

De Protestantse Gemeente Utrecht behoudt ondanks de financiële crisis haar sterke vermogenspositie. Dit is kort

samengevat het antwoord van het College van Kerkrentmeesters op de in de laatste tijd veel gestelde vragen van

verontruste gemeenteleden. Vanwege die situatie schreef voorzitter Theo Kralt van het CvK onderstaand artikel.

Theo Kralt,
voorzitter College van
Kerkrentmeesters PGU

De kredietcrisis vraagt dezer dagen in kranten, tijdschriften en in de overige media veel aandacht. Ook kerkelijke organisaties staan in de maatschappij en maken deel uit van de ontwikkelingen op financieel gebied. Zo verscheen vorige week een artikel in *Trouw* dat de diaconie van Den Haag, die over een aanzienlijk financieel vermogen beschikt, een vermogensverlies heeft geleden van vijf miljoen euro.

Na afloop van de kerkdiensten en tijdens vergaderingen krijgen ook in onze stad kerkbe-

stuurders vragen als: "Is ons vermogen aangetast?" en: "Wij hebben toch geen groot verlies hoop ik?"

Het breed moderamen van het College van Kerkrentmeesters heeft in overleg met het moderamen van de Algemene Kerkenraad vorige week besloten openheid van zaken over de financiën van de Protestantse Gemeente Utrecht te geven. Hierbij gaan wij uit van de (meest recente) balans, zoals opgenomen in de jaarrekening 2007 van de PGU.

Materiële vaste activa
Zoals uit de jaarrekening 2007 valt op te maken is het grootste

deel van het vermogen van de PGU in gebouwen belegd of van oudsher hierin ondergebracht. De kerkgebouwen en de hierbij behorende grond staan voor € 1 op de balans. Ambtswoningen en pastorieën en overige gebouwen staan voor € 7.174.000 op de balans. De in het kader van de vaste activa opgenomen waarden ondervinden geen (directe) last van de financiële crisis.

Financiële vaste activa
Hierbij gaat het om een bedrag van € 9.174.000 dat vrijwel geheel uit beleggingen bestaat.

Liquiditeiten
Dit betreft circa € 2,8 miljoen.

Passiva
Aan de passivazijde van de balans vertaalt zich dit als volgt.

Het Kapitaal Groot Onderhoud voor de rijksmonumentale binnenstadskerken en de Voorziening Groot Onderhoud voor de gemeentelijk monumentale kerken bedraagt op dit moment circa € 4,5 miljoen.

Het overgrote deel hiervan wordt aangehouden in vastrentende (=een vaste rente gevend) waarden zoals obligaties en als liquiditeit op deposito- en spaarrekeningen.

(Vervolg op pagina 5: 'Geen Utrechts kerkgeld in IJsland')

LEGER DES HEILS 'MGR. VAN DE WETERINGSTRAAT' TEN EINDE

Uit het goede hout gesneden

Een droom
Komen ze terug
eindelijk
terug uit den vreemde.

O, een droom zal het zijn
onze ogen
zullen we niet geloven.

Lachen zullen we,
lachen en huilen
jubelen van vreugde.

Een God
die ons zo verrast!
Komen ze terug
maar nog altijd ballingen,
in een onbewoonbaar land.

Geloven
tegen beter weten in
zaaien met tranen.
Juichend zullen we oogsten
O, een droom zal het zijn.

Psalm 126 naar Hans Bouma

Janneke Rozema

Tijdens de gedenkwaardige laatste samenkomst in het Leger des Heils gebouw aan de Mgr. van de Weteringstraat werd op zondag 2 november deze psalm gelezen. Gedurende 120 jaar Leger des Heils werden op deze plek dromen werkelijkheid, vonden mensen hun Heer en Heiland, werd er gezongen en gemusiceerd maar ook gemopperd en gehuild, niets menselijks is ons immers vreemd. Er is veel reden tot dankbaarheid voor verhoorde gebeden, voor lichte zomerdagen en voor steun in donkere tijd.

* Uit het goede hout gesneden: een symbolisch cadeau voor alle bezoekers van de laatste bijeenkomst van het Leger des Heils in het nu verlaten gebouw aan de Mgr. Van de Weteringstraat (foto Janneke Rozema).

Dank ook dat de erfenis bewaard wordt. Sommige delen van de erfenis zullen zichtbaar in het nieuwe gebouw aanwezig zijn. Kunstenaar Jan Daalhof maakte een mooi kunstwerk van niet meer bespeelbare instrumenten. In het korpkantoor wor-

den zoveel mogelijk de foto's en schilderijen uit de oude panden opgehangen. Vlaggen en de portretten van William en Catharine Booth zullen opnieuw een plaats vinden in de Legerzaal. En natuurlijk zal ook de gedenksteen die in 1888 geplaatst

is door de Stichter van het Leger des Heils een goede plaats krijgen in de nieuwe korpzaal in Overvecht (meer nieuws daarover in volgende edities van dit blad).

(Vervolg op pagina 4: 'Gedenkplaat in Korpzaal')

Kamerkoor zingt op basis van 'vensters'

Op zaterdag 22 november om 20.15 uur treedt het Monteverdi Kamerkoor op in de Nicolaïkerk. Beeld en muziek komen prachtig samen in het programma 'Vensters' dat het Monteverdi Kamerkoor Utrecht onder leiding van zijn vaste dirigent Wilko Brouwers verzorgt in samenwerking met organist Ton van Eck, trompettiste Mariëlle Streun en beeldend kunstenaar Ruud Bartlema.

De glas-in-loodramen van de synagoge van het Hassada-ziekenhuis in Jeruzalem, gemaakt door Marc Chagall, worden tijdens het concert geprojecteerd in combinatie met kleurvlakken op basis waarvan de diverse composities zijn gekozen. Chagall beeldde namelijk op vier vensters de twaalf stammen van Israël uit. Hij bracht deze twaalf stammen onder in vier kleurfamilies: blauw, groen, rood en goudkleurig. De muziekcomposities van het concert dat het Monteverdi Kamerkoor Utrecht in de Nicolaïkerk uitvoert, zijn gebaseerd op deze abstracte kleurvlakken. Daarbij is de vierdelige cyclus 'Okna' (Vensters) voor trompet en orgel van de vorig jaar overleden Tsjechische componist Petr Eben als het ware het raamwerk van het programma.

De koorwerken die bij de vier kleuren van Chagall aansluiten zijn de volgende. Blauw staat voor het drieluik 'Tre Havsvisioner' (Drie Visioenen van de Zee) van de in 1966 overleden Zweedse componist Gösta Nystroem, groen voor 'Dominus regit me' (Tekst van psalm 23: De Heer is mijn herder) van de Deen Carl Nielsen (1865-1931) en 'Psalm 23' van de Nederlandse componist Bertus van Lier (1906-1972), rood voor 'Psalmus CXXIII' ('Ecce nunc benedicite') van de jonge Spaanse componist Rafael Sanchez Mombiedro (geb.1967) en tot slot goud voor 'Lux aurumque' van de Amerikaan Eric Whitacre (geb.1970) 'Licht, warm en zwaar als puur goud', een tekst uit het gedicht van Edward Esch waarop dit stuk is gebaseerd.

Het concert op 22 november begint met een korte inleiding door beeldend kunstenaar en Chagall-kenner Ruud Bartlema.

Leven is sterven en sterven is leven

Onder dit thema zijn in de Geertekerk twee gespreksavonden voor ieder die betekenis wil vinden in zowel leven als sterven. Sprekers zijn op de eerste avond: Piet van Leeuwen, arts in het hospice in Wilnis en Vleuten; Bep Roorda en A. Froom, verbonden aan de stichting Thuis sterven.

Op de tweede avond spreken Tina Geels, predikant van de Geertekerk en Hiske Alting, uitvaartbegeleider.

De openbare bijeenkomsten zijn op donderdag 27 november en maandag 1 december; ze beginnen om 20.00 uur en duren tot 21.30 uur. De koffie staat klaar vanaf 19.30 uur.

Geen Utrechts kerkgeld in IJsland

(vervolg van voorpagina)

Wat betreft de kerkelijke deposito- en spaarrekeningen is het van belang te constateren dat de rente op de geldmarkt eerst is gestegen daarna minstens zo snel is gedaald, om vervolgens op het huidige niveau uit te komen dat iets hoger ligt dan ongeveer een jaar geleden. Dit betekent dat de ongerealiseerde koerswinst eind 2007 ter grootte van circa € 50.000 door de schommelingen op de geld- en kapitaalmarkt ten dele is verdwenen, maar nu weer iets oploopt.

Met andere woorden: het Kapitaal Groot Onderhoud is niet aangetast en er is dus geen reden tot bezorgdheid. De door de burgerlijke gemeente Utrecht toegezegde € 500.000 is hierin overigens nog niet begrepen.

Met het overig eigen vermogen van de PGU en het Kapitaal Vernieuwingsfonds is een bedrag gemoeid van € 7,5 miljoen. Het grootste deel hiervan wordt aangehouden in liquiditeiten en vastrentende waarden: circa € 6,5 miljoen en deels € 1 miljoen in aandelenfondsen met een structureel duurzaam karakter.

Onzekerheid

Vanwege de onzekerheid op de geld- en kapitaalmarkt vanaf 2007 zijn de vrijkomende gelden door uitloting van obligaties of beëindiging van de looptijd niet belegd in aandelen, maar gestort in deposito's.

Dit vanwege in eerste instantie het ongewisse beursklimaat en in tweede instantie vanwege de op dat moment gunstige rentemarkttarieven op onder andere deposito's. Hiermee is in gunstige zin afgeweken van het met de ABN-AMRO Bank afgesloten beleggingsstatuut dat uitgaat van een verhouding van 75 procent vastrentende waarden en liquiditeiten en 25 procent aandelen. Dit is mede te danken aan het voorzichtige beleid van de directeur van het stedelijk dienstencentrum van de PGU en het beleid van het CvK.

Drie ton in de min

Op dit moment bedraagt de verhouding van de effectenportefeuille circa 85 procent vastrentende waarden op deposito's en vastgezette liquiditeiten, plus vijftien procent in aandelenfondsen.

Op de totale portefeuille van € 7,5 miljoen is een ongerealiseerd koersresultaat van per saldo negatief € 300.000, gecombineerd door daling van aandelenkoersen en obligatiekoersen. De PGU heeft als bankrelaties de Rabobank, ABN-AMRO en ING Postbank en heeft geen beleggingen uitstaan bij IJslandse of andere buitenlandse banken.

In de concept-begroting 2009 PGU zijn aan de inkomstzijde in het bijzonder de Actie Kerkbalans en de inkomsten uit gebouwen van het grootste belang. Aan opbrengsten uit vermogen is een bedrag van € 427.490 opgenomen. In de lopende begroting 2008 is dit € 424.550. Het beleid richt zich op continuïteit, ook in woelige financiële tijden.

Muziek die redt

VAN DAAN

Op verschillende plaatsen in ons land is de Kristallnacht - 9 november 1938, zeventig jaar geleden - herdacht. Ook in Utrecht. We kennen de discussies rond 4 en 5 mei. De mensen die oorlog, bezetting, nazi-terreur uit eigen waarneming en herinnering kunnen navertellen sterven uit. Verdwijnt daarmee de zin van herdenking? Ik vind van niet. Je kunt je emotioneel zeer betrokken voelen bij die tijd, het antisemitisme, de onderdrukking, zonder het te hebben meegemaakt. Ik ben zelf een 'oorlogskind', geboren in 1943. Aan de oorlog bewaar ik geen herinnering. In mijn familie hebben zich geen dramatische dingen afgespeeld. Toch raken opkomst en terreur van het nazisme, oorlog en bezetting, antisemitisme en fascisme mij buitengewoon. Heel wat boeken erover heb ik verslonden en ook de films die oorlog en Holocaust in beeld brachten heb ik gezien. Elke keer als de oorlog vanwege een of ander nieuwsfeit wordt opgerakeld, voel ik mij medespeler. De verhalen over het geweld en de terreur grijpen me soms naar de keel. Wellicht ingegeven door verbijstering over wat zich in ons buurland en daarbuiten

afspeelde. Dat het mogelijk was in ons 'beschaafde' deel van de wereld.

Geweld en terreur zijn van alle tijden. Zeker. Het antisemitisme is niet weg. En er zijn heel wat gebieden te noemen waar het beest in de mens nog maar kort geleden ontwaakte of waar dat nog steeds het geval is. Soms kun je, net als in nazi-Duitsland het geval was, van genocide spreken. Het is terecht dat er bijvoorbeeld een dag is waarop de slachting van Hutu's en Tutsi's in Rwanda in 1994 - bijna een miljoen doden in honderd dagen! - wordt herdacht. Zoals het ook terecht is dat de Kristallnacht elk jaar opnieuw in herinnering wordt geroepen. De nacht van de talloze brandstichtingen, vernielingen en moorden, gericht tegen de Joden, de nacht waarvan men zegt dat het nazisme zijn ware gezicht toonde.

Vorige week zondag was ik erbij, in de oud-katholieke kathedraal van Sinte Gertrudis aan het Willemsplantsoen, waar op een bijzondere manier werd stilgestaan bij de Kristallnacht. In een speciale kerkdienst droeg Elly Hessel het verhaal 'Requiem Theresienstadt' voor, geschreven

door een concentratiekampgevangene (pseudoniem Josef Bor) die Theresienstadt en Auschwitz overleefde. Hij beschrijft hoe een gedreven dirigent een groep musici en koorleden uit het kamp om zich heen verzamelt en met hen klassieke werken op hoog niveau uitvoert. De muziek heft hen boven de ellende uit. Bijzondere gebeurtenis is de uitvoering van Verdi's Requiem onder het goedkeurend oog van Adolf Eichmann en andere hoge SS-ers. 'De joden luiden hun eigen doodslok', is Eichmanns sarcastische commentaar op de keuze van Verdi's Requiem. Hij ziet niet dat het werk in feite één aanklacht is tegen de verschrikkingen en tegen de misdadigers die in hun geïmproviseerde schouwburg van de voorstelling genieten. De woorden van het Requiem hebben een dubbele bodem, ze krijgen een toespitsing op de actualiteit. Het oordeel van God over de misdadigers der mensheid klinkt erin door en aan het slot barsten musici en zangers uit in een hartverscheurend 'Libera me, Domine, de morte aeterna', bevrijd mij Heer van de eeuwige dood. Het Requiem gaat niet over het hiernamaals, het is een

schreeuw om aardse gerechtigheid. De uitvoering is een verzetsdaad.

Over ruim een week begint Advent. Tijd van hopen en verwachten, uitzien naar het Licht. Kan het wel Advent zijn voor wie niets meer verwacht, als een rat in de val zit, zijn ondergang tegemoet gaat, aan wanhoop ten prooi is? Ja, misschien toch: zolang je volhoudt, niet opgeeft, met de moed der wanhoop doorgaat, tegen de klippen op. Met muziek misschien die bevrijdt en redt van je kluisters en angsten. Wie weet overleef je het, wie weet breken ooit, eens, andere tijden aan.